EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

9. detsember 2004 *

Kohtuasjas C-460/02,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 19. detsembril 2002 esitatud liikmesriigi kohustuse rikkumise tuvastamise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A. Aresu ja M. Huttunen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Itaalia Vabariik, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *vice-avvocato generale dello Stato* O. Fiumara, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud R. Silva de Lapuerta (ettekandja), K. Lenaerts, S. von Bahr ja K. Schiemann,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: vanemametnik M. Múgica Arzamendi,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. märtsi 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 9. septembri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Oma hagis palub Euroopa Ühenduste Komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna direktiivi 96/67/EÜ juurdepääsu kohta maapealse käitluse turule ühenduse lennujaamades rakendav 13. jaanuari 1999. aasta dekreetseadus nr 18 (*Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, edaspidi „*GURI*", nr 28 regulaarne lisa, 24.2.1999, edaspidi „dekreetseadus nr 18/99")

— ei kehtesta maapealse käitluse teenuste osutajate valimisele maksimaalselt seitsme aasta pikkust tähtaega vastavalt nõukogu 15. oktoobri 1996. aasta direktiivi 96/67/EÜ (EÜT L 272, lk 36; ELT eriväljaanne 07/02, lk 496) artikli 11 lõike 1 punktile d,

— sätestab artiklis 14 sotsiaalmeetme, mis on vastuolus selle direktiivi artikliga 18, ja

— näeb artiklis 20 ette üleminekusätted, mida direktiiv ei võimalda,

siis on Itaalia Vabariik rikkunud nimetatud direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Direktiiv 96/67 kehtestab maapealse käitluse teenuste turu järkjärgulise avamise korra ühenduse lennujaamades.

3 Selle direktiivi artikli 2 punktid e ja f avavad mõisted „maapealne käitlus" ja „omakäitlus" järgmiselt:

„e) *maapealne käitlus* — lennujaamades lennujaama kasutajatele pakutavad lisas kirjeldatud teenused;

f) *omakäitlus* — olukord, kus lennujaama kasutaja osutab otseselt endale üht või mitut liiki maapealse käitluse teenust ja ei sõlmi lepingut kolmanda isikuga selliste teenuste osutamiseks; selles määratluses ei loeta lennujaama kasutajaid omavahel kolmandateks isikuteks, kui:

— ühele kasutajale kuulub enamusosalus teises kasutajas,

või

— ühele kasutajale kuulub enamusosalus mõlemas kasutajas."

4 Direktiivi 96/67 artikli 6 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks üldiselt vaba juurdepääsu kolmandatele isikutele

maapealse käitluse teenuse osutamise turule ja vabaduse omakäitluseks ühenduse lennujaamades.

5 Kolmandatele isikutele maapealse käitluse teenuse osutamise turule vaba juurdepääsu osas kehtestab direktiivi artikli 6 lõige 2 järgmised erandid:

„Liikmesriigid võivad piirata teenuseosutajate arvu, kellel on lubatud osutada alljärgnevaid maapealse käitluse teenuse liike:

— pagasikäitlus,

— perroonikäitlus,

— kütuse- ja õlikäitlus,

— kauba ja posti füüsiline käitlus lennujaama terminali ja õhusõiduki vahel kas saabumisel, väljumisel või transiidi puhul.

Nad ei tohi siiski piirata seda arvu vähem kui kahele igas maapealse käitluse liigis."

6 Direktiivi 96/67 artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Kui lennujaama eriomased piirangud ruumi või mahu osas, eriti need, mis tulenevad ülekoormusest ja ruumi kasutusastmest, teevad võimatuks turu avamise ja/või omakäitluse juurutamise käesoleva direktiiviga sätestatud ulatuses, võib kõnealune liikmesriik otsustada:

[...]

b) reserveerida ühele teenuse osutajale ühe või enama artikli 6 lõikes 2 nimetatud maapealse käitluse liigi;

[...]".

7 Direktiivi artikli 14 lõige 1 näeb ette võimaluse kehtestada maapealse käitluse teenuse osutamisele turule juurdepääsu tingimusena „loa" saamise sõltumatult ametiasutuselt. See säte on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid võivad maapealse käitluse teenuste osutaja või omakäitlust teostava lennujaama kasutaja maapealse käitlustegevuse tingimusena ette näha loa saamise lennujaama käitlejast sõltumatult ametiasutuselt.

Sellise loa andmise kriteeriumid peavad olema seotud usaldusväärse finantsseisundi ja piisava kindlustuskaitsega, sisseseade, õhusõiduki, seadmete ja personali turvalisuse ja ohutusega, samuti keskkonnakaitsega ja vastavusega asjakohastele sotsiaalõigusnormidele.

Need kriteeriumid peavad vastama järgmistele põhimõtetele:

a) neid tuleb kohaldada erinevate maapealse käitluse teenuste osutajate ja lennujaama kasutajate suhtes mittediskrimineerival viisil;

b) nad peavad vastama soovitud eesmärgile;

c) nad ei tohi tegelikkuses piirata turulepääsu või omakäitluse vabadust allapoole käesoleva direktiiviga sätestatud taset.

Need kriteeriumid avalikustatakse ja maapealse käitluse teenuste osutajaid või omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid teavitatakse eelnevalt loa saamise menetlusest."

8 Direktiivi 967/67 artikkel 18 sätestab:

„Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi kohaldamist ja vastavalt ühenduse õiguse muudele sätetele võivad liikmesriigid võtta vajalikke meetmeid tagamaks töötajate õiguste ning keskkonna kaitset."

Siseriiklikud õigusnormid

9 Direktiiv 967/67 on Itaalia õigusesse üle võetud dekreetseadusega nr 18/99.

10 Nimetatud dekreetseaduse artikkel 14, mis käsitleb sotsiaalkaitseskeemi, sätestab järgmist:

„1. Maapealse käitluse turule vaba juurdepääsu kindlustamisel tuleb 30 kuu jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest tagada olemasoleva tööhõivetaseme säilimine ning eelmiste teenuseosutajate töösuhete jätkumine.

2. Igasugune tegevuse üleminek — välja arvatud ettevõtte haru üleminek —, mis puudutab üht või mitut lisas A ja B sätestatud maapealse käitluse liiki, hõlmab ka töötajate ametiühingu heakskiidul valitud töötajate üleminekut eelmiselt teenuseosutajalt järgnevale proportsionaalselt liiklustiheduse või järgmise teenuseosutaja poolt üle võetavate tegevusalade skaalaga."

11 Dekreetseaduse artikkel 20 sisaldab järgmist üleminekusätet:

„Maapealse käitluse töötajate 19. novembri 1998. aasta seisuga kehtivad lepingulised suhted, mis sisaldavad erinevaid organisatsioonilisi ja lepingulisi korraldusi, jäävad kehtima vastavate lepingute lõppemiseni ilma võimaluseta lepingut pikendada ja igal juhul mitte kauemaks kui kuueks aastaks."

Kohtueelne menetlus

12 Esitatud kaebuse järgselt tõdes komisjon, et Itaalia õigusnormid ei ole mitmes aspektis ühenduse õigusega kooskõlas. Niisiis saatis komisjon 3. mail 2000 Itaalia Vabariigile märgukirja. Itaalia valitsus vastas sellele 18. juuli 2000. aasta kirjaga.

13 Leides, et see vastus ei olnud piisav, esitas komisjon 24. juulil 2001 Itaalia Vabariigile põhjendatud arvamuse. Itaalia valitsus andis vastuse 31. oktoobri 2001. aasta kirjaga. Sellele kirjale järgnes 5. detsembril 2001 veel üks teatis.

14 Komisjoni pädevate üksuste esindajate ja Itaalia infrastruktuuride ja transpordiministeeriumi ekspertide vahel on toimunud mitu kohtumist, mille käigus Itaalia valitsus esitas muudatusettepanekuid dekreetseaduse nr 18/99 sätetele. Kuna mingit muud teavet komisjonile ei edastatud, otsustas viimane esitada käesoleva hagi.

Hagi

Esimene etteheide

15 19. jaanuari 2004. aasta kirjas teatas Itaalia valitsus Euroopa Kohtule, et dekreetseaduse nr 18/99 artikli 11 lõige 1 on muudetud 31. oktoobri 2003. aasta seadusega nr 306 (*GURI*, 15.11.2003). Seetõttu loobus komisjon 23. märtsi 2004. aasta kirjas esimesest etteheitest, paludes siiski mõista kohtukulud välja kostjalt.

Teine etteheide

Poolte argumendid

16 Komisjoni arvates on dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 14 kokkusobimatu direktiivi 96/67 artikliga 18, kuna selles sätestatakse maapealse käitluse teenuste osutajate suhtes kohustus tagada eelmise teenuseosutaja töötajate üleminek tegevuse jätkajale proportsionaalselt talle üle läinud liikluse või tegevuse osaga alati siis, kui toimub nimetatud dekreetseaduse lisades sätestatud üht või mitut maapealse käitluse teenuste liiki puudutav „tegevuse üleminek".

17 Komisjon väidab, et töötajate õiguste kaitse on direktiivi 96/67 artikli 18 kohaselt lubatud tingimusel, et see ei ole vastuolus direktiivi tõhusa kohaldamisega maapealse käitluse teenuste osas. Dekreetseaduse nr 18/99 artikli 14 lõige 1 läheb selgelt kaugemale kaitsest, mille tagab nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiiv 77/187/EMÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 61, lk 26), muudetud nõukogu 29. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/50/EÜ (EÜT L 201, lk 88) ja kodifitseeritud nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiviga 2001/23/EÜ (EÜT L 82, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 98).

18 Komisjon leiab, et käesolevas asjas vaidlustatud õigusnormi taoline siseriiklik õigusnorm võib olla õigustatud direktiivi 96/67 artikli 18 alusel ainult siis, kui seda kohaldataks ettevõtte üleminekule direktiivi 2001/23 tähenduses. Selle direktiivi kohaldamiseks peab ülemineku puhul olema tegemist majandusüksusega, st

isikutest ja vahenditest organiseeritult koondatud tervikuga, mis võimaldab tegelda kindlat eesmärki taotleva majandustegevusega. Majandusüksuse ülemineku tunnuste esinemise üle otsustamiseks tuleb arvesse võtta kõiki tegelikke asjaolusid, mis kõnealust tegevust iseloomustavad.

19 Komisjoni sõnul üksnes selle asjaolu alusel, et eelmise ja järgneva teenuseosutaja teenused teineteisega sarnanevad, ei saa otsustada, et tegemist on majandusüksuse üleminekuga nende kahe ettevõtte vahel. Üksust ei saa nimelt käsitleda pelgalt talle usaldatud tegevusena ning tema identiteedi moodustavad muud tegurid, nt personal, juhtkond, töökorraldus ning juhtimismeetodid ja -stiil.

20 Komisjon tuletab meelde, et käesoleval juhul ei saa olla küsimus ettevõtte üleminekus, kuna puudub ettevõtte ülemineku võtmetegur, nimelt otsene või kaudne kokkulepe, või avaliku võimu organi akt. Tegelikult saab uus teenuseosutaja iseseisva juurdepääsu lennujaamastruktuuridele, olenemata igasugusest suhtest või kontaktist eelmise teenuseosutajaga. See õigus tuleneb asjaomase lennujaama operaatoriga sõlmitud lepingust.

21 Komisjon märgib, et Itaalia valitsuse võetud meede tähendab sotsiaalse vastutuse tegelikku üleminekut riigilt uutele teenuseid osutavatele ettevõtjatele, kes niiviisi asetatakse ebasoodsamasse olukorda. Kui siseriiklikud ametiasutused sooviksid maapealse käitluse teenuste liberaliseerimise käigus võtta sotsiaalmeetmeid, oleks direktiivi 96/67 artikkel 18 piisavaks õiguslikuks aluseks, kuid ainult juhul, kui kõnealused meetmed on kooskõlas direktiivi mõtte ja ühenduse õiguse üldiste põhimõtetega.

22 Komisjoni arvates takistab dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 14 kõnealusele turule pääseda soovivatel teenuseosutajatel valida oma töötajaid ja seega ka nende teenuste korraldusviisi, mida ta kavatseb pakkuda, et kõnealusel turul tegutseda. Direktiivi 96/67 eesmärk on konkurentsi toetamine just nendel turgudel, mis varem olid kinnised ja monopolistlikud, vähendades lennuettevõtjate tegevuskulusid ja parandades lennujaama kasutajatele pakutavate teenuste kvaliteeti.

23 Itaalia valitsus leiab, et direktiiv 96/67 annab liikmesriikidele teatava kaalutlusõiguse selles osas, mis puudutab uue korra rakendamiseks vajalike meetmete vastuvõtmise viisi ja ajakava, võttes arvesse iga riigi eripära. Seda silmas pidades võttis siseriiklik seadusandja vastu kõnealuse õigusakti, olles teadlik, et vaba turulepääs on kooskõlas ühenduse lennujaamade tõhusa toimimisega ning seda võib kehtestada järk-järgult ja kohandada selle sektori nõudmistele. Sotsiaalkaitse meetmed, mis on sätestatud dekreetseaduse nr 18/99 artiklis 14, ei kujuta endast takistust maapealse käitluse teenuse sektori liberaliseerimisele ja need on liikmesriikidele direktiivi 96/67 artiklis 18 antud pädevuse konkreetseks ilminguks.

24 Itaalia valitsus leiab, et selle direktiivi ja ühenduse õiguse teiste sätete — eelkõige nende, mis puudutavad töötajate õiguste kaitset seoses ettevõtte üleminekuga — järgimine ei tähenda seda, et liikmesriikide pakutava kaitse tase peab olema ainult nendes piirides, mis on ühenduse tasandil õigusnormide ühtlustamisega lubatud. Kui see nii oleks, kaotaks direktiiv 96/67 igasuguse tähenduse, kuna selline norm ei jätaks liikmesriikidele mingit võimalust pakkuda töötajatele tagatisi, mida ühenduse õigus juba ei sisalda.

25 Itaalia valitsuse sõnul tuleb seda viimast normi tõlgendada nii, et selline „täiendav" kaitse ei riku eelkõige direktiivis 96/67 või üldisemalt muudes ühenduse õigusnormides sätestatud ühenduse õigust. Kuna töötajate tõhusat kaitset võib pidada üksnes tööandja majanduslikuks kohustuseks ja vastutuseks, tuleb selle seaduslikkust hinnata asjaomaste huvide võrdleva ja mõistliku analüüsi alusel.

26 Itaalia valitsus väidab ka seda, et kuna teenus jääb samaks või vähemalt samalaadseks kui eelmise teenuseosutaja pakutu, ei ole ettevõtte ülemineku määratluse osas otsustavaks kriteeriumiks tingimata materiaalsete ja immateriaalsete varade üleminek. Tegevuse korraldus sellisel viisil, et majanduslikust aspektist vaadates on tegemist sisuliselt tegevuse üleminekuga, langeb samuti „ülemineku" mõiste alla.

27 Asjaomase sektori ja kõnealuse ettevõtte korralduse eripärade valguses väidab Itaalia valitsus, et lennujaama „tegevuse" üleminek võib mahtuda ka „ettevõtte ülemineku" laiema käsitluse alla. Tegelikult teeb just ühelt teenuseosutajalt teisele üle mineva tegevuse jätkumine selle olukorra täielikult võrdväärseks ettevõtte üleminekuga.

28 Itaalia valitsuse täpsustuse kohaselt on kindel, et dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 14 mainib eriliselt „üht või mitut maapealse käitluse liiki puudutavat tegevuse üleminekut", kuid samas on ilmne, et tegelikkuses kaasneb sellise üleminekuga ka teatavate materiaalsete varade ja struktuuride üleminek, mis on uute teenuseosutajate tegevuses vajalikud. Neis tingimustes on tegemist ettevõtte osa üleminekuga või vähemalt ettevõtte tegevuse jätkamisega, millel on sisuliselt ülemineku tunnused. Seega oli õiguspärane, et siseriiklik seadusandja püüdis tagada töötajate kaitset, võttes vastaspoolte huvide vahel vastu mõistliku kompromisslahenduse.

29 Mis puutub väitesse, mille kohaselt direktiivi 96/67 siseriiklikku õigusesse ülevõtmine on olemuselt lennujaamateenuste turul konkurentsi kahjustav seal juba tegutsevate ettevõtjate kasuks ja potentsiaalsete uute tulijate kahjuks, siis on Itaalia valitsus seisukohal, et konkurentsivabaduse põhimõtte kohaselt peavad kõnealustel ettevõtetel olema kohaldatavatest sotsiaalõiguse sätetest tulenevalt tegelikult võrdsed võimalused, isegi kui need sätted on olemuselt piiravad.

Euroopa Kohtu hinnang

30 Oma väidetes märgib Itaalia valitsus sisuliselt seda, et dekreetseaduse nr 18/99 artikli 14 õiguslik alus on direktiivi 96/67 artikkel 18 ning et vaidlustatud õigusnorm jääb direktiivi 2001/23 kohaldamisalasse.

31 Mis puudutab nimetatud artikli 14 kokkusobivust direktiiviga 96/67 ja võttes arvesse viimase artikli 18 sõnastust, siis nimetatud direktiivi 24. põhjendusest nähtub, et liikmesriikidele peab jääma õigus tagada maapealse käitluse teenuseid osutavate ettevõtete töötajate piisav sotsiaalkaitse tase.

32 „Piisava taseme" määratluse osas tuleb rõhutada, nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 33 õigesti täheldanud, et see õigus ei anna piiramatut seadusandlikku pädevust ning seda tuleb rakendada viisil, mis ei kahjusta direktiivi 96/67 tõhusust ning soovitud eesmärke. Nagu Euroopa Kohus on 16. oktoobril 2003.

aastal kohtuasjas C-363/01: Flughafen Hannover-Langenhagen (EKL 2003, lk I-11893, punkt 43) tehtud otsuses sedastanud, on kõnealuse direktiivi eesmärk tagada maapealse käitluse turu avamine, mis vastavalt sama direktiivi preambuli viiendale põhjendusele peaks aitama vähendada eelkõige lennuettevõtjate tegevuskulusid.

33 Tõlgendus, mille Itaalia valitsus andis direktiivi 96/67 artiklile 18, eelkõige seoses sotsiaalsete kaalutluste arvesse võtmisega, teeks seevastu uute teenuseosutajate maapealse käitluse turule tulemise põhjendamatult keeruliseks, kuna nad oleksid sunnitud eelmise teenuseosutaja töötajad üle võtma. Selle tulemusena muutuks lennujaama infrastruktuuride ratsionaalne kasutamine ja lennujaama kasutajatelt sissenõutavate teenustasude vähendamine küsitavaks.

34 Ettevõtetele dekreetseaduse nr 18/99 artiklis 14 kehtestatud kohustus võtta üle eelmise teenuseosutaja personal paneb tegelikult uued konkurendid juba tegutsevate ettevõtetega võrreldes ebasoodsasse olukorda ning ohustab maapealse käitluse turu avamist, vähendades seega direktiivi 96/67 kasulikku mõju.

35 Sellest järeldub, et vaidlustatud õigusnorm takistab selle direktiivi eesmärgi täitmist, nimelt kõnealuse turu avamist ja ühendusesisese konkurentsi jaoks asjakohaste tingimuste loomist selles sektoris.

36 Kuna vaidlustatud õigusnorm ei ole direktiiviga 96/67 kooskõlas, siis ei ole asjakohane väita, nagu Itaalia valitsus seda teeb, et dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 14 ei ole direktiiviga 2001/23 vastuolus.

37 Igal juhul ei saa Itaalia valitsus väita, et nimetatud dekreetseaduse artikkel 14 tugineb „tegevuse ülemineku" mõistele, mis jääb direktiivi 2001/23 kohaldamisalasse.

38 Vastavalt selle direktiivi artikli 1 lõikele 1 kohaldatakse direktiivi ettevõtja, ettevõtte või nende osade ülemineku suhtes teisele tööandjale lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusena. Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et selle direktiivi tähenduses ülemineku määratlemisel on otsustavaks teguriks teada, kas kõnealune üksus säilitab oma identiteedi, mida muu hulgas näitab asjaolu, et tema tegevus tegelikult jätkub või see võetakse üle (vt eelkõige 18. märtsi 1986. aasta otsus kohtuasjas 24/85: Spijkers, EKL 1986, lk 1119, punktid 11 ja 12, ja 11. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-13/95: Süzen, EKL 1997, lk I-1259, punkt 10).

39 Otsustades seda, kas üksuse üleminekuks vajalikud nõuded on täidetud, tuleb Euroopa Kohtu käsitluse põhjal arvesse võtta kõiki asjaolusid, mis iseloomustavad kõnealust tegevust, sh eelkõige: asjaomase ettevõtte või üksuse liik, kas üleminek puudutab materiaalseid varasid nagu hooned ja vallasvara, immateriaalsete varade väärtus ülemineku hetkel, kas uus tööandja võtab üle enamuse tema töötajatest, kas üleminek puudutab kliente, enne ja pärast üleminekut osutatavate teenuste sarnasuse tase ning tegevuse võimaliku peatamise ajaline kestus. Need tegurid on siiski vaid üksikud aspektid terviku hindamises, mis tuleb läbi viia, ning neid ei saa seega eraldatult hinnata (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Spijkers, punkt 13, ja Süzen, punkt 14).

40 Nimetatud kohtupraktikast tuleneb, et nende erinevate kriteeriumide tähtsus, mille alusel ettevõtjate, ettevõtete või nende osade ülemineku olemasolu direktiivi 2001/23 tähenduses võib määratleda, võib arvukatest teguritest sõltuvalt varieeruda.

41 Seega tuleb asuda seisukohale, et ainult igast tegevuse ülemineku, mis puudutab üht või mitut maapealse käitluse teenuse liiki, eripärast tulenevalt on võimalik määratleda, kas asjaomane üleminek kujutas endast üleminekut direktiivi 2001/23 tähenduses.

42 Tuleb märkida, et dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 14 kohaldub — olenemata kõnealuse ülemineku olemusest — „igasugusele tegevuse üleminekule" kõnealuses sektoris ja et eespool mainitud kohtupraktika valguses läheb selline ülemineku käsitlus ilmselt kaugemale direktiivis 2001/23 sätestatud käsitlusest, nagu Euroopa Kohus seda tõlgendab.

43 Seega tuleb tõdeda, et teine etteheide on põhjendatud, kuna dekreetseaduse nr 18/99 artiklis 14 kehtestatud sotsiaalkaitseskeem on direktiiviga 96/67 kokkusobimatu.

Kolmas etteheide

44 Komisjon leiab, et dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 20 on direktiiviga 96/67 kokkusobimatu, kuna see artikkel võimaldab teatavate organisatsioonilise korralduse

eripäradega ettevõtjatel tegutseda omakäitluse valdkonnas paralleelselt teiste teenuseosutajatega, kes on valitud ja/või volitatud selle direktiivi sätetele vastavalt.

45 Komisjon märgib, et dekreetseaduse artikkel 20 viitab 19. novembril 1998 kehtinud töölepingutele, mis sisaldavad erinevaid organisatsioonilisi või lepingulisi korraldusi. Need töölepingud puudutavad muude kui direktiiviga 96/67 hõlmatud omakäitlusteenust osutavate lennujaama kasutajate töötajaid. Need jäävad olemasoleval kujul kehtima vastavate lepingute lõppemiseni ja igal juhul mitte kauemaks kui kuueks aastaks. Tegelikult on neil ettevõtetel õigus osutada teenuseid paralleelselt teiste ettevõtetega omakäitluse valdkonnas ja maapealse käitluse teenuste osutajatega kolmandatele isikutele.

46 Komisjoni arvates määratleb direktiiv 96/67 selgelt need maapealse käitluse teenuseid osutavad ettevõtted, keda võib käsitleda kolmandatele isikutele maapealse käitluse teenust osutavate ettevõtetena, ja need, keda võib käsitleda omakäitlusteenust osutavate lennujaama kasutajatena. Ettevõtted, mis ei vasta direktiivi 96/67 artikli 2 punktis f sätestatud omakäitluse kriteeriumidele, võivad osutada teenuseid ainult kolmandatele isikutele. Lisaks näevad sama direktiivi artiklid 6 ja 7 ette kohustuse järgida omakäitlusteenust ja kolmandatele isikutele maapealse käitluse teenust osutavate lennujaama kasutajate valikuprotsessis kindlaid reegleid.

47 Komisjon lisab, et direktiiv 96/67 ei näe ette üleminekumeetmeid erineva organisatsioonilise korraldusega ettevõtjatele. Lepinguliste suhete kehtivust tuleb hinnata kohaldatavate õigusnormide ja täpsemalt selle direktiivi sätete alusel. Tegelikult ei saa siseriiklik seadusandja kehtestada nõudeid lepinguliste suhete maksimaalsele kestusele, just nagu viimased jääksid nendes sätetes ette nähtud kohustustest väljapoole.

48 Itaalia valitsus leiab, et vaidlustatud õigusnorm ei ole mitte ainult üleminekumeede, vaid sel on ka väga piiratud kohaldamisala. Selle eesmärgiks tuleks pidada olemasolevate õiguste kaitset ja seda üsna lühikese ajavahemiku vältel, nimelt kuni kõnealuste lepingute lõppemiseni ja igal juhul mitte kauem kui kuus aastat. Pealegi plaaniti teha ettepanek see säte ühenduse õigusnorme rakendava järgmise seadusega kehtetuks tunnistada.

Euroopa Kohtu hinnang

49 Tuleb märkida, et direktiiv 96/67 määratleb täpselt need ettevõtete liigid, kes võivad kolmandatele isikutele maapealse käitluse teenuseid osutada, ja need lennujaama kasutajad, kes osutavad omakäitlusteenust. Nendest sätetest ilmneb, et direktiivis kehtestatud omakäitluse kriteeriumidele mittevastavad ettevõtjad võivad osutada teenuseid ainult kolmandatele isikutele. Lisaks, nagu ka kohtujurist on oma ettepaneku punktis 49 õigesti märkinud, ei näe kõnealune direktiiv liikmesriikidele ette võimalust võtta selles osas üleminekumeetmeid.

50 Selliste üleminekumeetmete kehtestamisega loob dekreetseaduse nr 18/99 artikkel 20 õigusliku korra, mis on direktiiviga 96/67 kokkusobimatu.

51 Komisjoni etteheide on seega põhjendatud.

52 Kõige eeltoodu põhjal tuleb sedastada, et kuna dekreetseaduse nr 18/99 artiklis 14 kehtestatakse direktiivi 96/67 artikliga 18 kokkusobimatu sotsiaalmeede ja kuna dekreetseaduse artikkel 20 sisaldab nimetatud direktiivis mittelubatud üleminekukorda, siis on Itaalia Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

53 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Itaalia Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud jätta viimase kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Kuna direktiivi 96/67/EÜ juurdepääsu kohta maapealse käitluse turule ühenduse lennujaamades rakendava 13. jaanuari 1999. aasta dekreetseaduse nr 18 artiklis 14 kehtestatakse nõukogu 15. oktoobri 1996. aasta direktiivi 96/67/EÜ artikliga 18 kokkusobimatu sotsiaalmeede ja kuna dekreetseaduse artikkel 20 sisaldab nimetatud direktiivis mittelubatud üleminekukorda, siis on Itaalia Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.**

Allkirjad